

Nghiệp (1)

Kalama tri ân bạn thuongthoicogidau ghi chép.

[10/03/2026 - 12:38 - thuongthoicogidau]

Sáng nay tôi giảng về bốn niệm xứ và tôi có hứa là nếu mà bà con còn hơi lãn tãn thì tôi giảng tiếp giảng trở lại cái tứ niệm xứ. Nhưng mà nếu giảng tiếp theo thì cũng tôi thấy hơi vội và mình không thể đi tiếp nếu mà mình chưa có thuộc cái cũ. Cho nên tôi hỏi bà con khi kể từ sau lớp học này bà con nghe tới chữ duyên thì bà con có nhớ mà bài mình học không? Vạn pháp ở đời tồn tại nhờ vào duyên, có bao nhiêu duyên tất cả?

Cầm cái chén com lên mà thấy trong đó có bao nhiêu duyên.

Cả hai chứ. Bởi vì nhờ chén com đó mình mới tạo ra những tế bào mới. Có phải trợ sinh không? Và nó nuôi dưỡng những cái đó đã có sẵn. Có phải trợ lực không?

Rồi nó có mấy trường hợp trong bốn trường hợp đó nó có mấy trường hợp. Rồi nó giúp bằng cách là có mặt trước là sao? Nhờ có chén com đó mà mình hết đói. Vậy đó là có mặt nó giúp bằng cách là nó có mặt trước.

Rồi nó giúp bằng cách có mặt sau là sao? Là vì cái chén com đó cho nên trước đây mình phải sấm nôi

Rồi giúp bằng cách đang có mặt tức là lúc mình đang ăn ý đúng không? Nó giúp cho cái ngon miệng của mình.

Nó giúp bằng cách vắng mặt có không? Không ở đây chỉ có ba duyên thôi.

Tức là giúp bằng cách có mặt trước, giúp bằng cách có mặt sau và giúp bằng cách là cùng có mặt.

Rồi bây giờ qua nhân quả. Nói tới nhân quả nó có mấy trường hợp? Bốn trường hợp.

Rồi chiều nay mình học về chữ nghiệp. Chữ nghiệp rất là quan trọng quan trọng lắm luôn. Nghiệp là gì? Nghiệp là tất cả những gì mà ta làm trong ngày gồm có ba nghiệp hoặc là sáu nghiệp.

Ba nghiệp là gì ta? Nghiệp thân, khẩu, ý.

Sáu nghiệp là cái gì ta? Sáu nghiệp là hoạt động của sáu căn.

Như vậy ở đây có ai biết sáu căn là gì không? Mắt, tai, mũi, lưỡi, thân, ý

Bà con nghe tam nghiệp bà con nghe thường đúng không? Nhưng bà con nghe sáu nghiệp chưa?

Sáng tôi nói mọi hiện hữu của mình chỉ là sự hiện hữu của sáu căn đúng không?

Rồi vô lượng vũ trụ tất cả những gì trong đời, trong cái hành tinh này đều là sáu trần đúng không?

Mọi thứ trong trái đất này đều là những gì mà mình có thể biết bằng mắt, bằng tai, bằng mũi, bằng lưỡi, bằng thân, bằng ý. Đúng không? Như vậy thì bà con tìm giùm tôi trên trái đất này có cái nào mà nằm ngoài sáu trần nữa không? Không

Vậy thì mặt trời nó nó là trần nào trong 6 trần? Có ý không?

Mình nhắm mắt lại mình nghĩ về mặt trời được không? Được.

Rồi phải không? Mà nó xa như vậy mà nó vẫn là trần đúng không? Rồi bây giờ tôi đề nghị các vị hãy nghĩ về một hạt cát dưới đây biển được không?

Mình có thấy được nó không?

Mình có sờ được không?

Nhưng mà mình nghĩ về nó được đúng không? Được.

Khiếp chưa? Rồi bây giờ

Tôi mời bà con nghĩ về một người thân đã mất của mình được không?

Một người đó bây giờ mình ngoài cái cái đầu óc ra mình có thể sờ chạm được họ không?

Thấy chưa? Chết rồi mà mình còn biết được họ. Hiểu chưa? Nói như vậy có nghĩa là những gì có mặt trên trái đất này, kể cả trăng sao hoa lá bên ngoài đều là sáu trần đúng không? Là một. Thứ hai, có phải là tất cả mọi hoạt động của chúng ta là hoạt động của sáu trần đúng không?

Mình ăn com là mình hoạt động mấy căn? Ăn com là hoạt động mấy căn? Có cả sáu căn

bởi vì có trường hợp mình ăn mình cái nào giòn mình có nghe không?

Và cái tiếng nhai rào rạo của người kế bên có kích thích mình không? CÓ

Và khi mình nhai cái gì giòn á mình vẫn nghe vẫn thưởng thức bằng cả lỗ tai mình nữa phải không? Rồi như vậy thì ngay cái chuyện ăn cơm là đã hoạt động từ ít nhất là 5 cho đến 6 căn.

Rồi bây giờ tôi đánh bài. Đánh bài là hoạt động mấy căn

Rồi bây giờ mình đi câu cá là mấy căn?

Rồi mình đi lạy Phật á. Vô chùa mình quỳ lạy Phật là mấy căn? Vô chùa mà nghe có cái mùi khói trầm nó cũng là một cách kích thích cái niềm tin đúng không?

Chốt lại có nghĩa là từ cái chuyện bậy nhất là câu cá, đánh bài, ăn cơm cho đến chuyện lạy Phật tụng kinh nghe pháp tất cả đều là hoạt động sáu căn đúng không? Như vậy thì nghiệp mình kể có ba hay là kể sáu đều được đúng không?

Nghiệp là tất cả hoạt động của ba nghiệp môn hoặc sáu căn. Nghiệp môn tức là thân khẩu ý với sự tác động của 14 hoặc 25.

Khi chưa chứng quả A La Hán, khi chưa chứng quả A La Hán thì chúng sanh nào cũng không ngừng tạo nghiệp trong từng giây phút. Có ba trường hợp tạo nghiệp

Nghiệp được tạo bằng sự tác động của 14 tâm sở bất thiện.

Nghiệp được tạo bằng sự tác động của 25 tâm sở thiện của người chưa hiểu được bốn đế

Nghiệp được tạo bằng 14 và 25 của người đã hiểu được bốn đế

Trường hợp 3 trên đây nói cho chính xác thì chỉ có 25 và 10. Vì đối với một vị đã hiểu được bốn đế thì tối thiểu cũng là tu đà quờn, vị này đã chấm dứt hoàn toàn bốn tâm sở bất thiện là tà kiến, hoài nghi, bủn xỉn và ganh tỵ. Một cái người mà hiểu được bốn đế đó thì tự nhiên họ mất bốn cái này cho nên họ không còn 14 nữa. Cho nên hỏi nãy mình kể chung kể 14 kể cho dễ chứ thật ra chỉ còn có 10. ở tầng thánh Thứ ba, vị này còn trừ thêm hai tâm sở bất thiện nữa, đó là sân và hối. Riêng tham ái ở vị này. chỉ còn lại một nữa, không còn mãi mai ham thích nào trong vật chất. Đấy chỉ còn lại một ít hứng thú trong cảnh giới thiên định. Đó như vậy thì nghiệp nó có ba trường hợp đúng không? Một là nghiệp được tạo bởi tác động bởi 14 Đó là khởi nói là của phàm phu 100% ấy.

Trường hợp hai là nghiệp được tạo bởi cái người được tác động bởi 25 mà cái người chưa hiểu bốn đế. Và thứ ba là nghiệp được tạo ra bởi cái người đã hiểu bốn đế nhưng mà chưa chứng lại a la hán. Nó có ba trường hợp nghiệp.

Rồi trường hợp một là nghiệp bất thiện được tạo bởi sự tác động của 14 tâm sở bất thiện là sao? Có nghĩa là sát sanh, trộm cắp, tà dâm, vọng ngữ, ầm tửu, đâm thọc vân vân. Làm toàn những chuyện hại mình, hại người thì đương nhiên nó phải là được tác động bởi 14 tâm sở bất thiện rồi. Và cái người nào còn đủ 14 thì mình phải hiểu ngầm người đó là còn là phàm. Phàm là bắt buộc mình thấy 14 là mình phải biết phàm chứ không phải cần bắt người ta nhắc phải không? Không cần phải nhắc. Rồi cái trường hợp thứ hai là thiện mà ở cái người chưa hiểu bốn đế có nghĩa là vẫn còn là là phàm. Đó là nghiệp thiện.

Thì cái nghiệp của cái chuyện đầu tiên đó nghiệp mà được tạo bởi tâm bất thiện thì đương nhiên là nó cho ra quả xấu. Quả xấu ở đây nó gồm có bao nhiêu trường hợp? Có hai trường hợp. Có bao nhiêu quả? Nghiệp thiện ác nó có cho bao nhiêu quả? Hai, quả tái sinh và bình sinh. Cái tâm bất thiện này nó cho ra hai loại quả. Một là quả tái sinh nó đưa mình vào các cái khổ cảnh. Nhưng mà cái thứ hai nó mới mẻ đó là nó do quả bình sinh. Người thường xuyên sống với tâm bủn xỉn thì sanh ra sẽ bị khó khăn về vật chất. Người thường xuyên sống bằng cái tâm hiếu sát, cái tâm bạo lực, bạo hành thì người này sanh ra dễ bị bệnh tật, tai nạn yếu mệnh. Người thường xuyên vọng ngữ thì đời sau sanh ra thì sao ta? Dị dạng hoặc ốm mập, cao thấp ở cái mức dị dạng tại nói dối, cái nghiệp nói dối tại mình sửa sai sự thật mà cái nghiệp nó nặng như vậy, nghiệp sát sanh đó là ai cũng nói nghiệp sát sanh là yếu thọ bệnh hoạn, cái đó là một mảnh nhỏ thôi nó tới hai mấy chục quả trong đó cái quả là thường xuyên bị cái cảnh sinh ly tử biệt và cái quả của vọng ngữ là gì đời sau sanh ra một là nói người ta không có tin hai là miệng có cái mùi hôi. Thứ ba nữa là dễ bị dị dạng. Tức là hỏi xưa mình sửa sai sự thật thì bây giờ mình cũng dị dạng nghe. Và đó là nói cái quả tổng quát. Còn mà quả quả đặc biệt ấy thì nếu nói dối để mà lừa gạt một cái một cá nhân đức độ hoặc là lừa gạt một cái tập thể thì có thể đi đến địa ngục, lừa dối một cá nhân đức độ hoặc là một tập thể. Một tập thể không cần đức độ là gạt đám đông thôi. Thì có thể đủ để đi địa ngục. Nhớ ha. Một cái người tham nhiều sân nhiều mà tà kiến ít nó cho quả khác. Tham nhiều sân nhiều mà tà kiến nhiều nó cho quả khác.

25 ở mỗi người có một sức tác động nhất định lên 14 của họ.

Và 14 ở mỗi người cũng có một lực tác động nhất định lên 25 của họ. Cái này rất là quan trọng. Có nghĩa là đó thấy người đó họ tu hành ghê gớm lắm nhưng mà cái lòng ganh tỵ họ nó quá mạnh đi. Thì cái 25 của họ đó trong đó nó có cái tâm sở tùy hỷ là bị yếu. Trong 25 nó có cái tâm sở tùy hỷ bị yếu. Và ngược lại nếu mà cái 25 mình mà nó tùy hỷ nó mạnh á thì ngược lại thì sao ta? Cái ganh tỵ nó yếu.

Rồi mà trong cái 25 nó có cái tâm sở trí tuệ mà nó mạnh quá đó thì cái 14 nó có cái si nó bị yếu. Mà hễ cái si mà nó phình á thì cái ông bên đây bị yếu. Có nghĩa là hai ông ông nào mạnh là nó lấn cái ông kia.

Các vị ở đây có ai có ăn gan ngỗng chưa?

Trước khi mà nó lấy ra ngỗng á nó nhốt con ngỗng vô trong một cái lồng sắt nhỏ xíu rồi nó mới lấy cái ống sắt nó mới thọc vô cái cổ con con ngỗng nó mới dồn thức ăn dồn dồn dồn dồn vô. Nó dồn vô đến mức mà con ngỗng không muốn ăn cũng không được. Và nó trào nước mắt. Nó trào trào trào nước mắt. Rồi đến lúc mà khi mà thức ăn nó vô nhiều quá thì sao? Thì cái phản ứng từ tự nhiên của con ngỗng là gì? Là nó phải tìm cách nó giải quyết cái thực phẩm đó. Và vì con ngỗng nó không có vận động cho nên bao nhiêu cái thức cái chất bổ chất béo nó dồn qua nó nuôi cái lá gan của nó.

Hiểu không? Tức là lá gan nó phát triển hết cỡ và nó coi như là ba cái bộ phận khác là lúc giờ thành chuyện nhỏ nó giống như 14 mạnh nó ép cái 25 mạnh nó ép cái 14 vậy đó. Cho nên mỗi lần mà thấy tâm mà phiền não nhớ vụ gan ngỗng nhét vô cái lúc mà cái gan nó phát triển quá cỡ thấy nó khai thác được rồi thì nó bèn đem con ngỗng ra nó giết. Nó đem ra giết thì bà con biết nó đem gan ra rồi nó chế biến để cái đĩa rộng dùng nó để cái miếng gan nó để cái miếng sót lên rồi nó để cái cánh phong lan lên 200 mà các vị biết cái thăng bán là nó lấy 200 nó sung sướng lắm. Tôi đoán thôi tôi chưa ăn, mà cái thăng ăn nó cũng sung sướng lắm vậy có đũa khổ đó là con ngỗng. Cô không phải ngỗng sao cô biết nhưng mà đại khái mình đoán nó khổ hiểu không?

Cho nên cái 25 mạnh, cái nào đó trong 25 nó mạnh nó sẽ lấn cái nào đó bên 14, mà cái nào đó bên 14 nó mạnh nó sẽ lấn cái nào đó bên 25. Và khi mà nó có vụ lấn qua lấn lại như vậy đó thì mình tạo nghiệp, cái nghiệp sát của người này không giống người kia. Khi mà nó lấn tùm lum vậy cái là trong 14 của anh này nè nó có cái điểm mạnh điểm yếu và 25 anh đó cũng có điểm mạnh điểm yếu. Hai cái thăng này nó cộng lại nó tạo ra một cái personality. Personality đó là cái gì? Cái cá tính, cái nhân cách của mình. Và trên cái nhân cách đó anh sát sanh á nó cho cái quả khác cái personality kia. Và trên cái nền đó anh bố thí nó cho cái quả khác cái tên kia. Là vì cái cấu trúc nó không giống nhau cho nên nó mới bèn ra cái quả không giống nhau. Cho nên hai người cùng để bát cúng dường hết á, một người sanh ra rất là giàu, rất đẹp nhưng mà không thông minh. Cái người kia cũng để bát cúng dường ngay Đức Phật cũng cúng một cái món ăn giống y hệt như vậy. Nhưng mà vừa đẹp vừa giàu mà vừa thông minh. Còn cái ông kia ông chỉ thông minh ông giàu nhưng mà ông không có đẹp. Hiểu không? Là vì sao vậy? Là vì do cái căn cơ của mỗi người. Có người cho ông sư một thức ăn, cho một món ăn họ cứ nghĩ là ông Sư ăn này vô ông sẽ khỏe. Họ chỉ nghĩ nhiều về cái khỏe thôi. Thì khi họ nghĩ nhiều về cái khỏe đó, đời sao sanh ra họ có sức khỏe nó nhiều hơn cái khác. Dĩ nhiên họ rất là giàu. Bố thí là phải giàu chứ nhưng mà sức khỏe ở họ nó trội. Còn cái người họ khi mà họ bố thí mà họ biết rằng người là nhờ cái bữa ăn này mà người ta sẽ hồng pháp tốt hơn, sẽ đem lại lợi lạc cho chúng sinh nhiều hơn. Hoặc là mình bố thí cho một đám đông, mình mong rằng họ ăn bữa ăn này họ được ngon miệng, họ sẽ ăn nhiều, chiều nay họ sẽ học tốt hơn, tối nay họ sẽ ngồi thiền tốt hơn. Thì lúc đó mình vừa bố thí mà mình vừa tạo bố thí vật chất và mình vừa tạo cái nhân trí tuệ. Hoặc là mình cho họ ăn cái gì mình nghĩ là ăn cái này thường tốt da dẻ lắm. Thì nó để ra thì sao ta? Nó vừa giàu mà nó vừa đẹp. Cho nên cách tốt nhất đó là khi mình bố thí cái gì mình cứ nghĩ thế này. Mong rằng người ta ăn cái này người ta hãy được mọi thứ người ta muốn. Chỉ nghĩ đơn giản như vậy thôi là mình sẽ có hết á.

25 của mỗi người nó sẽ có một tác động nhất định lên 14 và 14 nó cũng sẽ có một tác động nhất định lên 25. Sự tương tác này sẽ dẫn đến điểm dị biệt trong nghiệp thiện ác của mỗi người. Ghê chưa? Sự tương tác này sẽ dẫn đến điểm khác biệt trong nghiệp thiện ác của mỗi người.

Cái câu này rất quan trọng. Cái sự tương tác này dẫn đến điểm dị biệt trong cái nghiệp thiện ác của mỗi người. Có nghĩa là trí nhiều, đức tin nhiều, tâm quý nhiều, sân nhiều, tham nhiều. Có nhiều người

cho xong mà hơi có chút tiếc. Và có nhiều người giữ giới nhưng mà thấy cá lợi lòng họ không có cam.

ở đây mình học về nghiệp, Nghiệp nào cũng có cho ra hai thứ quả đó là quả tái sinh và quả bình sinh, đừng có coi thường cái ý nghiệp cho rằng một cái suy nghĩ thoáng qua thì không có cái gì ghê gớm sai.

Tôi hỏi các vị các vị niệm Phật bằng miệng hay bằng thân hay bằng tâm

Niệm Phật bằng cái nào trong thân khẩu ý

Khi nào mà mình nhất tâm niệm Phật, chữ nhất tâm là cái gì ta? Chuyên tâm cái tâm nó gắn liền trong cái hồng danh ân đức của Phật á. Khi nào mà ta nhất tâm trong chuyện niệm Phật thì lúc bấy giờ ta có thể chỉ ý nghiệp. Nếu mà ta miệng không có nhép, Chỉ ý nghiệp hoặc có thể có cả khẩu nghiệp nếu miệng ta nhép và có thể có cả thân nghiệp nếu mà ta chấp tay Nhưng mà với điều kiện là ta phải nhất tâm. Còn nếu không nhất tâm thì không có nghiệp nào hết kể cả ý, kể cả khẩu và thân nghiệp. Có hiểu này không? Tôi biết đây nhiều người không chịu không chấp nhận câu trả lời này. Nghe nhắc lại nếu mà nhất tâm niệm Phật thì lúc đó mình có thể có từ một nghiệp cũng được, hai nghiệp cũng được, ba nghiệp cũng được. Nhưng mà nếu mà miệng mình niệm mà cái đầu mình nghĩ chuyện khác thì lúc bấy giờ mình đang tạo nghiệp khác chứ không phải là đang niệm Phật. Có hiểu tôi nói không?

Thì lúc bấy giờ không có không có nghiệp nào liên quan tới niệm Phật hết. Bây giờ tôi đang nhất tâm thì lúc đó vừa có thân nghiệp, khẩu nghiệp và ý nghiệp.

Cho nên khi anh có nhất tâm thì anh có từ 1, 2, 3 nghiệp, ba nghiệp môn trong cái chuyện niệm Phật. Nhưng mà khi mà anh không có nhất tâm thì cái chuyện mà anh nhép nhép nó không có kể là niệm Phật nữa. Không bao giờ có chuyện niệm Phật mà thiếu ý nghiệp. Tôi khẳng định như vậy. Niệm Phật là phải nhất tâm. Một khi mà không có nhất tâm thì ngay cái giây phút mà nhép nhép đó không có kể là niệm Phật. Mà nếu không kể niệm Phật thì mình đâu có kể nghiệp môn nào. Khi nhất tâm thì có đủ ba nghiệp, Chứ còn nếu mà tôi đang phóng tâm thì lúc đó không có kể lúc đó tôi vẫn đang tạo nghiệp nhưng mà nghiệp khác, nghiệp gì tôi không biết. Rồi nhớ cái này rất là quan trọng nha.

Nghiệp hồi nãy mình kể có ba đó là nghiệp bất thiện là một khối nói rồi thứ hai là nghiệp thiện của phàm và nghiệp thiện của thánh đó là một cách kể

mà cách kể thứ hai nữa không phải cách kể thứ hai mà triển khai tức là cái thiện mà cái nghiệp được tạo ra bởi sự tác động 25 nó lại gồm có hai trường hợp phàm thánh nhưng mà trong cái phàm thánh nó lại này ra hai nhánh nữa là của bậc của người hưởng dục và của người ly dục của cái người hưởng dục thì cái 25 đó nó tạo ra quả báo liên hệ đến vật chất còn cái 25 đó mà ở cái bậc ly dục thì nó chẳng những nó cho cái quả liên hệ vật chất mà nó cho luôn cái quả tinh thần.

Cái thiện nó có hai trường hợp đó là thiện ly dục và thiện ở cái người hưởng dục.

Thì cái thiện ở người hưởng dục nó chỉ cho cái quả liên hệ đến ngũ dục, liên hệ vật chất thôi. Còn cái thiện ở cái người ly dục nó cho cả hai thứ quả. cái quả liên hệ vật chất và quả thuộc tinh thần.

Thí dụ như một cái người mà chuyên tâm thiền định, tức là họ đắc từ sơ thiền đó lên thì các vị biết cái người mà đắc sơ thiền, nhị thiền đó họ chỉ sống trong thiền khi nào họ nhập định thôi đúng không? Còn bình thường họ vẫn là mình. Rồi thì trong lúc đó họ vẫn bố thí trì giới nhưng mà bằng cái gì ta? Bằng cái nội tâm của một người ly dục. Thì cái bố thí trì giới của họ nó là cái điều kiện để nó hỗ trợ cho cái thiền định của họ sau này rất là nhiều. Sau này họ đắc thiền rất là dễ và mỗi lần họ tu thiền họ nhận được rất là nhiều cái điều kiện tốt. Quý vị có tin chuyện đó không? Có tin chuyện mà tu thiền có điều kiện có nhiều người muốn tu thiền mà không có chỗ có biết không?

Thậm chí đừng có nói tu thiền, giữ giới. Có nhiều người giữ giới không có điều kiện. Muốn giữ giới mà hoàn cảnh không cho phép có không?

Cứ bạn, ba cái đối tác nó lôi đi uống rượu hoài hoặc là nhà nghèo á rồi kêu kiêng sát sanh cũng hơi khó. Rồi có nhiều hoàn cảnh mà bát quan không có nổi. Tại vì làm quần quật đi khuân vác, đập xích lô mà chiều mà kêu bát quan là chết luôn á. Muốn giữ cũng khó lắm. Đừng nói gì là tu thiền. Có nhiều người đó là khi mà họ muốn tu thiền họ như thời Đức Phật có cô tiểu thư đó cô 16 tuổi người ta đến dạm hỏi cô không chịu. Cô nói cô không thích lấy chồng thì cha mẹ thương con đành để cô ở trong một cái lâu đài riêng ở 1 mình với bà vú nuôi thì bà cứ vào ra vào ra ko biết làm gì cái bà

nhắm mắt thì ngòì không biết làm gì cứ mắt lại mà nhắm mắt lại thì bà đâu có thấy gì, bà thấy chỉ thấy hơi thở thôi thì thế là bà thở ba hơi bà đất tứ thiên, còn mình nhắm mắt lại thì mình thấy cái gì iPhone.

Người hữu duyên khi mà tiếp xúc sáu trần họ dễ dàng thấy ra thiện pháp tôi kể cho các vị nghe một loạt nè bỏ tất tất đạt đi đạo bốn cửa thành thấy mấy cái cảnh mà người già bệnh chết ngai thấy đó ngai ngai có suy nghĩ gì nhớ không muốn đi tu còn mình từ đó giờ mình có thấy ba cảnh đó chưa? có không, mà mình có muốn đi tu không. không!. Còn người nữa là em ruột của ngài Xá Lợi Phất trong cái hôn lễ cô dâu đẹp lộng lẫy thì theo cái tục lệ người ấn thời đó đó là bên hai họ sẽ cử ra cái người lớn tuổi nhất cầm cái bình rót nước lên tay của hai người và chúc phúc rồi xin hai đũa thương nhau đến già, tha nhau đến giường gì đó. Mẹ thì mới rót nước vô ở trong tay hai đũa thì em của ngài Xá Lợi Phất thấy bà ngoại rót nước gặp mình là mình cứ lo mình vui bữa nay là khỏe rồi bữa nay là vui nè còn không ngài thấy rót nước vậy nhìn qua bà xã thấy trời sao đẹp dữ thần, nhìn qua bà ngoại một 120 tuổi không thể xấu hơn. Thì lúc đó người em ngài Xá Lợi Phất ngài mới giật mình. Ngài nói trời rồi cô mấy chục năm nữa mà nó cỡ này sao mà ở với đó trời hiểu không hiểu không? Cho nên lập tức là trong kinh nói ngài tu 100.000 đại kiếp ngài tu tương đương với ngài A Nan với ngài Ca Diếp cho nên ngài chỉ cần ngài nhìn bà ngoại một cái là ngài buông và xả liền ngài mới nói mọi người nói thôi cho vô bụi chút. Bụi tức là toilet sinh thái thì ta tưởng là vô bụi là toilet sinh thái. NO dọt luôn, đi luôn, ngài đi thẳng ngài đi vừa đi vừa hỏi thăm ở đâu có chùa ngài tới thì ngài xin xuất gia thì chuyện dài lắm tôi kể vắn tắt là ngài Xá Lợi Phất ngài biết gia đình của ngài không có muốn ai trong nhà đi tu hết á cho nên ngài dặn chư tăng ngài nói rằng bố mẹ của tôi không có tin Phật nhưng mà tôi là anh cả tôi biết chuyện gì nếu anh em Chư tăng tin tôi thì tôi xin thay mặt cho cha mẹ hề bất cứ em trai em gái nào của tôi mà vào xin xuất gia xin chư tăng đừng từ chối mà ngài là nhân vật số hai trong Phật pháp sau Đức Phật cho nên chư tăng nghe là nhớ thì khi mà ngài Revata ngài vào ngài nói chư tăng ngài xin xuất gia, chư tăng thấy mặt đồ chú rể là chư tăng ón quá, trời ơi thấy lý lịch bất minh ai dám cho tu, kiểu lát chiều cô dâu tới là chết luôn á. Thì cái người cái ông Revata cái cậu thanh niên nói tôi có ông anh cũng đi tu mà tôi muốn tôi theo ông thì chư tăng hỏi ông anh tên gì nói ông anh tên là Xá Lợi Phất rồi chư tăng nói nếu vậy là ngon rồi ngon vậy là chắc rồi thì chư tăng mới cho xuất gia mà dễ sợ không. Tức là trong đám cưới mà người ta nhìn thấy một cái bà cụ là người ta đã buông cái bà trẻ rồi. Còn mình nhìn cái bà trẻ cái mình quên bà cụ. Có không có không? Đó người ta nhìn bà cụ người ta buông bà trẻ còn mình nhìn cái bà trẻ cái mình quên mất cái bà cụ thì có nghĩa rằng khi mình có cơ duyên. Sáu trần mà lọt vô mắt anh đều là cái công án tu hành hết. Một anh họa sĩ mà thứ thiệt ảnh nhìn cái gì ảnh cũng ra tranh hết. Ảnh nhìn một cái thảm lá vàng ở trong phố trong công viên là ảnh muốn vẽ tranh, cha nhạc sĩ nhìn cái giống gì chả cũng viết nhạc được. Thằng cha thi sĩ nhìn cái gì chả cũng làm thơ được. Ông đó ông mê làm thơ đến mức mà cái gì cũng làm thơ vô toilet nó cũng làm thơ bà vợ rầu lắm. Thì bà mới sáng tác bốn câu thế này. Chồng em là một nhà thơ vào ra ngân ngân ngơ ngơ thế nào đến nay em vẫn tự hào con em chưa một đũa nào làm thơ. Là nếu mà trong nhà mà nguyên một cái lũ làm thơ là chết. Cho nên may mắn đến nay em vẫn tự hào Con em chưa một đũa nào làm thơ vậy. Nghe là trong mắt nhà thơ là suốt ngày là nhìn đâu cũng thơ. Kêu nó đi nấu cơm mà nó cầm cái nồi cơm mà nó làm thơ thì tới chiều mới có cơm.

Tôi đang nói cái này. Ta sống nhiều với cái gì thì cái đó nó sẽ lấn chiếm lòng lẽ đường. Nó lấn chiếm sạch những cái khác. Khi ta sống nhiều với thiện pháp thì ta nhìn cái gì ta cũng thấy là thiện pháp. Ta sống nhiều với cái bất thiện thì ta nhìn đâu cũng thấy bất thiện. Và thế là người bất thiện nhìn đâu cũng là cơ hội để tạo nghiệp bất thiện. Cái câu này quan trọng nè. Người sống nhiều với 25 thì nhìn đâu cũng là cơ hội để tạo ra 25. Đây là cơ hội mà để chúng ta một lần nữa xác minh lại bốn nguyên tắc nhân quả. Đó là nhân tạo ra quả, quả tác động quả, quả tác động nhân và nhân tác động nhân. Tức là cứ nghe hoài nó nhồi, bây giờ mình thấy cái người mà sống nhiều với cái gì thì mỗi lần mà họ gặp sáu trần là đó là cái cơ hội để họ quay lại với cái khuynh hướng, với cái căn cơ với cái cõi đất nội tâm của họ nó rất là quan trọng nha. Cho nên mình phải tu học như thế nào, mình phải tư duy như thế nào để trong đời này của mình nếu mà mình có gặp được chư Phật hoặc là gặp nếu mà không gặp được chư Phật mà gặp thánh hiền, gặp được bạn lành thì mình dễ dàng được

nhắc nhở. Còn có nhiều người thì có gặp Phật thì họ cũng trốn quớt rồi. Nói gì là họ gặp tăng ni thời nay. Cũng cái chùa đó nhưng mà mỗi người vào chùa họ có cái ý riêng.

Mỗi người khi còn là phàm phu thì chúng ta luôn luôn mang theo người hai cái thùng một cái thùng diêm và một cái thùng thuốc nổ. Cái thùng thuốc nổ là gì? Đó chính là cái khả năng bất thiện của mình. Và cái thùng diêm tức là cái tiền nghiệp quá khứ của mình. Thì các vị tưởng tượng đó là ai cũng có hai cái thùng đó bên người hết. Như vậy thì cái thùng diêm người của người này mà nó đựng vô thùng thuốc nổ người kia là nó có chuyện đúng không? Và ngược lại tên kia cũng vậy. Hai cái thùng của tên kia mà nó đựng hai cái thùng của mình thì thì nó sẽ có chuyện. Thì bây giờ các vị tưởng tượng từng người trong đây ai cũng có vô số nghiệp xấu trong quá khứ đúng không? Và phiền não thì một ghe đúng không? Thì chỉ cần mà vô số nhân xấu và quả xấu nó nó đang đi theo mình chỉ cần mà mình chạm nhau mà mình không cẩn thận thì cái thùng diêm của người này nó quẹt vô thùng thuốc nổ người kia. Mà khả năng đó rất cao đúng không? Bây giờ mình muốn bị người ta chửi dễ lắm Tại vì nếu mà mình đang đứng trước mình đang hòa tan trong một cái hội chúng A La Hán thì mình muốn bị chửi rất khó không phải rất khó không thể được, không cần thánh nhân, không cần A La Hán, chứ cần tu đồ quờn gọi là trong một cái hội chúng mà hành giả mà miên mật á thì mình muốn bị chửi rất là khó. Mình mất lịch sự, mình thiếu ý thức thì nhiều lắm. Người ta chỉ nhắc mình, mình phải nhắc ba lần cũng được cái người ta làm lơ mình luôn. Thí dụ vậy. Nhưng mà trong một cái hội chúng mà không có cái tâm tu á thì rất là dễ bị va chạm. Cho nên mình nhớ mỗi ngày cái tam nghiệp cái này tôi nói này thì các vị cũng run nhưng mà phải nói thôi. Dầu muốn dầu không trong mỗi giây đồng hồ trôi qua, chúng ta đang kín đáo có mặt trên con đường dẫn về đâu đó. Dầu muốn dầu không, dầu biết hay không biết thì trong từng giờ trôi qua chúng ta đang kín đáo xây dựng một chốn về mai này. Chốn về đó có thể là một lâu đài hay là một cái chuồng heo. Không phải ngẫu nhiên mà có một cái kẻ chung vào trong bụng con heo để làm heo con rồi sau đó sống trong chuồng heo. Rồi sau đó vào một đêm khuya nào đó bị người ta lừa đi giết không phải ngẫu nhiên mà nó từng có một cái quá khứ như thế nào đó để nó có thể chung vào bụng con heo. Cái đó rất là quan trọng nha. Tùy thuộc vào cái nghiệp gì của mình mà tại sao mình chung như bụng con chó mà không phải là bụng con heo tại sao chung vô bụng con rắn mà không vô chung vô bụng con chuột? Tại sao? Tại sao chung xuống đất làm con giun mà tại sao không có làm con con ong con bướm? Tại sao? Là bởi vì trong tiền kiếp chúng ta đã từng phút từng phút tạo ra một cái trốn về và đang có mặt trên một con đường dẫn về đâu đó. Và tôi nhắc lại từng phút chứ không phải là từng ngày từng giờ. No. Từng phút. Tùy vào cái chuyện mà mình làm gì với 14 và 25 của mình thì mình kín đáo đi về một cái nơi chốn tương ứng và cho tôi nói luôn một chuyện mà tôi vẫn thường nói. Tôi sống ở Thụy Sĩ ngày trước đây là một nửa Mỹ một nửa đây nhưng mà sau này thì sống ở đây nhiều. Tôi có điều kiện tôi biết nhiều chuyện rất là đau lòng. Các vị đi dọc dọc trên núi và ở dưới hồ có nhiều cái cảnh nó đẹp không có tưởng được mà có rất nhiều nhà hoang. Các vị biết không? Không chủ. Người chủ không có ai kế thừa hoặc là người kế thừa không mán. Trong khi đó có những cái xóm ổ chuột xóm lao động người ta chen nhau người ta ở trong đó. Một bên thì xóm ổ chuột coi như nó chen nhau mà không có chỗ, một bên thì những cái villa lộng lẫy như vậy mà không có ma nào ở là sao? Là vì cái số người xài 25 ít quá. Có nhiều gia đình nó giàu lộng lẫy mà đi cầu tự không có con. Còn cái thứ nhà nghèo nó chạm vạt áo là có chửa. Chạm vạt áo là có chửa. Dễ lắm. Nó đẻ như là gà vậy đó. Chục 12 không vậy đó. Cứ rờ vạt áo là có chửa. Còn thứ nhà giàu rồi nó ăn sâm ăn yến ăn đủ thứ rồi nó cầu tự nó lạy từ Chúa qua chùa. Từ chùa trở về Chúa không ra là không ra rạn đỏ mặt không ra một đứa. Cho nên là vì sao? Là vì 25 quá ít. Ít lắm luôn. Ít lắm luôn. Rồi có trường hợp lọt vô đó làm con nhà giàu mà bị down? Down syndrome. Nó lạ lắm mà giàu nứt nẻ giàu lắm luôn. Ừ mà nó vô trong nhà giàu nó bị hoặc có nhiều người cũng sanh trong nhà giàu mà xanh lè xanh lét ăn rồi đi bác sĩ không vậy đó. Thì giàu làm cái gì? Khổ ghê lắm. Hoặc có nhiều cái bi kịch ghê lắm là giàu thiệt là giàu mà xấu quất à. Cho nên người ta lấy mình người ta lấy tiền chứ người ta không lấy mình. Cho tôi nói cặn lời luôn. Tôi biết cái đó bị kịch khủng khiếp lắm. Nó lấy tiền mà trên đời này không có gì nó khổ cho bằng tim của mình, cảm xúc của mình, tình cảm mình không thua một người con gái khác, một thằng con trai khác y như vậy mà cả đời không tìm được tình yêu. Là thầy chùa chuyện đó không sao. Nhưng nếu không phải thầy chùa đau đầu lắm. Tôi biết có một cô Phật tử nhan sắc cũng 3/10 cỡ nói trong đời cỡ chỉ

mơ một lần mặc áo cưới. Mà cuối cùng bây giờ cô nói chắc qua áo tu luôn. Cô nói đời của cô bây giờ chỉ có ba áo. Một áo cưới, hai áo tu và ba là áo trần. Mà áo trần thì cô sợ chết chiến trường cho nên chỉ còn cái áo tu thôi tội nghiệp lắm.

Và Đức Phật ngài dạy thế này có ý chính là nghiệp. Ở trong 13 tâm sở đó nó có hai tâm sở. Sẵn tôi nói luôn và Những ai không được dự lớp học này thì khi nghe băng giảng này làm ơn điều chỉnh lại. Trong 13 tâm sở nó có hai tâm sở mà bị cái giới Phật tử Việt Nam á cứ nhầm lẫn hoài. Đó là “tâm sở tác ý” và “tâm sở tư”. Cứ là vô ở trong ở trong chùa cứ thừa ngài, thừa sư con có tác ý này tác ý kia tưởng sang. Cái đó là nói sai phải là Cetanā là tư. Trong 13 tâm sở đó có hai tâm sở đó là Manasikāra là “cố ý” còn Cetanā là “chủ ý”. Hai cái này khác nhau.

Cố ý là sao? Đây là một tấm ván. Tôi muốn khoét một cái lỗ. mà mục đích khoét cái lỗ để làm cái gì? Đó là “chủ ý”. Và khi mà tôi đã tìm được, tôi xác định được cái chỗ này để tôi đục rồi đó thì lúc bấy giờ tôi đưa mũi khoan lên thì lúc đó cái lỗ đó được tôi làm một cách

“cố ý” chứ không phải là ngẫu nhiên. Có phân biệt ra hai cái này không?

Cố ý có nghĩa là không phải vô tình. Còn chủ ý là nhắm tới mục đích. Hai cái này khác nhau rất là nhiều.

Các vị có nghe cái chữ mà vân vê tà áo không?

Vân vê tà là cố ý hay chủ ý? Cái mạnh ở đây là cố ý. Có nghĩa là nó thẹn thì nó cứ dò dò mà không biết để làm gì thì nó chưa biết mà nó mắc cỡ cứ dò dò, mắc cỡ á thẹn hay kiếm cái gì làm chữa thẹn biết dân dân Nam Bộ có biết chỉ chữa thẹn hơn mình quê mình hay kiến là chuyện gì mình làm mà chuyện tào lao vậy cứ phui phui phui nè Thì cái đó là cố ý chứ không phải là chủ ý. Chủ ý là mình làm cái đó với mục đích gì.

Thì nghiệp chính là chủ ý nhớ nha. Rồi bây giờ nghe nè. Bây giờ nghiệp chiều nay mình học đến hai trường hợp rất là đặc biệt đó là

sampajānakkamma (Cetayitakamma) là nghiệp cố ý.

Asampajānakkamma (Acetayitakamma) là nghiệp vô ý

(cái này rất là quan trọng nè mà bà con làm ơn nhớ cái này, tôi thương vô cùng lựa toàn là cái cốt lõi để hướng dẫn mà nãy giờ tôi phun ra câu này, chứ mấy cái này không học ở đây thì chỗ khác không có, không phải là người ta không biết nhưng mà người ta không có lý do nào đó người ta không có dạy, mà cứ nghĩ ở đâu cũng chắc không sao, không học ở đây chỗ khác cũng có cái đó thì tôi nghĩ phải xét lại, không phải là nói ở đây giỏi nhất ko phải nhưng mà nhiều vì lý do nào đó người ta không có nhắc và tại sao tôi nhấn mạnh như vậy vì tôi tiếp xúc tôi thấy không ai biết mấy vụ này hết, khô ghê luôn á phật tử mà đi chùa cúng ào ào mà mặt nó đơ giống như down syndrome vậy đó)

rồi nghiệp cố ý là dễ hiểu rồi đúng không. Tức là mình làm cái chuyện đó với chủ ý với mục đích đàng hoàng.

Mà nghiệp vô ý là sao? Là mình không có chủ ý làm nhưng mà cái tác dụng của nó vẫn tạo ra nghiệp cho mình. Các vị không có ý hại tôi nhưng mà quý vị sợ ý làm sao đó mà làm cho tôi bị cháy nhà, bị tai nạn. Các vị không ý hại tôi, các vị không có ý đập lên con kiến, không có ý đập lên con giun, con dế đúng không? Nhưng mà khi mà cái chân đập lên đó vị vẫn tạo cái nghiệp sát vô ý. Và cái quả đó là gì? Là mai một bị tai bay họa gỡ. Có biết cái đó không ta? Đang đi tự nhiên đá lăn có không có hiểu đó không?

Tự nhiên đang đi tự nhiên đá lăn chết ngát. Tự nhiên đang đi trên đường đèo tự nhiên đất nó tuột, bùn á. Hồ tử thần hả? Tự nhiên đang ngủ vậy cái là nửa đêm bùm nó cách mặt đất mấy mét. Nguyên cái phòng nó lọt nguyên con dưới đất luôn. Không ai làm hết. Tự nhiên do cái đất chuyển động địa chất đó tạo ra cái đó. Tức là ngày xưa mình cũng đã từng tạo nghiệp vô ý cho nên bây giờ không ai hại mình tự động mình là mình bị vậy. Như thời Đức Phật có một cái nhóm tỳ kheo đó đi ở xa về thăm Phật mà trên đường đi thì mưa gió quá cho nên mấy anh em mới chung vô cái hang để mà ở qua đêm cho tránh nắng tránh sương tránh gió. Mấy anh em vô đó xong xuôi cái nửa đêm sao đó không biết mà cái có tảng đá trên núi nó lăn lăn nó bít cái hang mà nó to dữ lắm. Thế là mấy vị tỳ kheo kẹt ở trong hang đó đúng một tuần lễ đói khát coi như là mất mớ tay điếc luôn đuối luôn. Một tuần mà không ăn không uống. Thì đến cái ngày thứ bảy tự nhiên cái tảng đá tự nhiên nó lăn qua chỗ khác. Trời đất ơi mà vị này chung được ra ngoài mừng quá thì mới về gặp Phật thì vị nào vị

này mà một tuần lễ mà coi như mặt mài thay đổi quá chừng quá đất thì Đức Phật hỏi các người có an lạc không, thì có chuyện gì không, thì các vị mới thưa chúng con bị vậy đó thì Đức Phật ngài dạy rằng là bà ngày như vậy cũng là may mắn so với cái nghiệp mà các người đã làm kiếp xưa. Tức là ngày xưa có mấy đứa bé đi chẵn chẵn bò đó nó gặp con kỳ đà nó rượt nó bắt ăn thịt nhưng mà con kỳ đà nó chung vô trong một cái lỗ thì mấy đứa bé này trời tối rồi mà nó muốn bắt mà giờ mà muốn bắt thì phải đào mà đào thì không có đồ nghề mà trời tối, nó đã không đồ nghề mà còn trời tối nữa, cho nên tụi nó mới lấy đồ nó bít cái hang nó lại, để sáng mai ra nó đào mà hai người nó quên, nó quên thì mấy ngày sau nó nhớ được, thương kỳ đà nó mới gỡ cái bít nó lại. Biết nó bít bằng cái gì thì mình hiểu ngầm là chắc là bít bằng đá bằng củ khô bằng gì mình không biết. Ừ thì mình cũng không xác định được là cái con kỳ đà nó có chết hay không. Mấy ngày trời đó chắc không chết. Kỳ đà nó mấy cái tuổi đó hay lắm nó tự nó có cái khả năng điều tiết thì nó không chết. Nhưng mà căn bản là nhốt con người ta mấy hôm nhớ ra thì tới giải phóng nhưng mà cũng nhốt người ta mấy hôm chỉ vì cái nghiệp đó thôi đó mà. Tới hồi được làm người, được xuất gia, được gặp Phật mà cũng bị một phen hú vía. Cái đó mà nó thêm chừng ba ngày chắc vãng sanh. Tại vì hiểu không? Chứ không có nước uống là cũng khó à. Khó lắm phải không?

Trường hợp nào tạo nghiệp vô ý? Khi ta sống bằng tâm bất thiện (14) thì những việc ta vô tình làm ra lại gây tác hại cho chúng sanh khác, dầu không cố ý cũng hình thành nghiệp bất thiện vô ý. Khi ta sống bằng tâm lành (25) thì những việc ta vô tình làm ra nhưng lại đem lại lợi lạc cho chúng sanh khác, dầu không cố ý cũng hình thành nghiệp thiện vô ý.

Tôi đang bây giờ tôi là ông sư. Tôi đang đắp y mà tôi ngồi trong chánh điện, y áo đàng hoàng ngồi trước bàn Phật theo các vị ông sư đắp y áo đàng hoàng lúc đó tôi có thể có 14 không. có thể phải không?

Rồi quý vị là một người bán cá đang ngồi ở chợ cá mình mấy dính đầy máu cá lúc đó các vị có thấy người đó có (25) không? Dạ có

đó tôi cần biết nhiều đó thôi nhớ nha chứ người mình rất là bậy khi mình cho rằng tăng ni là phải 25 NO. một cái người mà đầu trộm đuôi cướp họ vẫn có thể có 25 nhớ nha cái này nhớ.

Nếu mà tôi đi tới đi lui và tôi đang làm việc tôi đang làm việc mà bằng chánh niệm á hoặc là bằng 25 tôi đang sống bằng cái 25 thì nếu lúc đó tôi có vô tình làm ra cái nghiệp gì, tôi vô tình tạo ra cái hành động nào mà hại người khác á, cái đó không có tạo nên nghiệp vô ý. Nghe kỹ không? Tôi đang sống bằng 25 mà lúc đó tôi lại vô tình làm ra cái gì đó mà hại người khác á thì cái đó không tạo nên nghiệp vô ý. Nhưng mà ngược lại lúc tôi đang sống 25 mà tôi làm cái nghiệp tôi vô tình làm cái chuyện gì mà nó giúp người khác á thì cái đó mới là nghiệp thiện vô ý.

Giờ tôi giải thích lại lần nữa chứ thôi.

Một người đang sống bằng 25 thì có thể tạo nghiệp vô ý thiện mà thôi.

Còn một người đang sống bằng 14 thì nếu có vô tình thì cũng chỉ là tạo được cái nghiệp ác vô ý mà thôi.

Cho nên đây là lý do tại sao chúng ta phải thường xuyên sống bằng 25.

Tại sao là bởi vì khi chúng ta sống bằng 25, một là cái quả lành từ 25 thì khỏi nói rồi. Nhưng mà trong lúc sống bằng 25 lỡ mà có làm cái gì mà hại người ta, tôi đập kiến nè. Chết mấy chưa? Thì lúc đó cái tôi đang sống bằng 25. Thì cái chuyện mà tôi đập con kiến đó không thành ra là nghiệp ác vô ý. Hiểu không? Nhưng nếu tôi thường xuyên sống bằng 14 thì tôi làm một cái gì đó mà hại người ta đó nó thành ra là nghiệp

Khi ta sống bằng 25 thì ngoài cái quả 25 ra đó thì ta chỉ có thể tạo cái nghiệp thiện vô ý thôi.

Nói cách khác khi ta sống bằng 25 thì ta chỉ tạo ra cái nghiệp thiện vô ý và cố ý.

Khi ta sống bằng 14 thì ta có thể tạo ra Nghiệp ác, vô ý và cố ý.

Thế nào là nghiệp cố ý? Nghiệp cố ý là nghiệp làm có toan tính, còn vô ý là không ngờ.

Thí dụ như mình đi mình alo à chiều chiều tao tới lúc đó là 14 phải không? Lúc đó mà đập con nào là nghiệp con đó. Hiểu không ta?

Lúc mà đang tham sân si á vừa alo rồi chiều tao tới chiều tao tới lúc đó mà lúc đó đập con nào hoặc là tình cờ gây cái gì phiền đều là nghiệp ác vô ý hết.

Mà hỏi này tôi nói rồi, đừng có coi thường nghiệp ác vô ý. Đã nói là nghiệp ác thì các vị có bao giờ mà bị xui ngẫu nhiên không? Tự nhiên xui dôn xui đập biết không? Có không ai hại mình hết. Tự

nhiên những cái cán cuốc này đập vô cái lưới cái nó gõ cái bong đã vậy còn bị bà má ra chửi cái thứ con gái xón xát vô ý vô tứ bị xung một cục bị má chửi cho một trận. Bởi tôi nhớ hoài con cái ông đó ông đi làm về đó ông thấy đứa con bốn tuổi mà bị đánh cái ông nói con còn nhỏ có gì dạy nhẹ nhẹ chứ em đánh vậy nó lì lăm nó lì thì em nói anh chứ em đánh con, anh ko đồng ý cái ông vô ông múc canh ông ăn, ông ăn xong ông ra dõ vuốt vuốt sao, sao đánh con vậy. Không đánh sao được nó tè vô nồi soup á đó thấy chưa cái nghiệp có nghĩa là hồi nãy ông hỏi là yên rồi không chịu hỏi Bà đặt làm cha hiền vô chơi cho mày một tô xong rồi mới ra hỏi tội gì thì mới biết là cái tô của thằng chá là hết nửa tô là cái kia rồi. Tiếng Mỹ kêu là urine chết luôn.